

Astronomins dag och natt gör det fantastiska med astronomin och universum tillgängligt för folk i hela Sverige. Tema för den 8:e upplagan av Astronomins dag och natt är Räkna stjärnorna. För den senaste informationen om programmet se www.astronominsdag.se/program.

KIRUNA Norrland Star Party 2019, 27–29 september på Rymdcampus, Kiruna. NSAA:s årliga träff genomförs för andra gången i Kiruna. Arr: NSAA (Norra Sveriges Amatörastronomer) <http://nsaaforum.ning.com/> och Astronomisk Ungdom.

LULEÅ I Teknikens Hus i Luleå firar vi Astronomins dag och natt tillsammans med astronomiska ungdomsföreningen Aurora. Det blir visningar i vårt planetarium, robotprogrammering i rymdmiljö, uppskjutningar av vattenraketer och skapande med rymdtema, samt en rymdutställning. **ForskarFredag** i Luleå utökas till ForskarVeckan som går av stapeln den 24–27 september. Varje dag har olika teman och veckan avslutas med en ForskarFredag med fokus på rymden och gamification. Programmet bjuder forskarmöten, workshops, besök på Luleå tekniska universitet såväl som en After School för utbytesstudenter vid LTU.

HÄRNÖSAND Jorden, månen och vår närmaste planet, torsdagen 19 september kl 09–16 på Technichus, Storgatan 11. Är jorden unik eller skulle vi kunna bo på en annan himlakropp? Experiment, visning i planetariet och uppleva rymden i VR, med mera. Arr: Technichus tillsammans med Esero Nordic

BORLÄNGE Rymdföreläsningar på 2047 Science Center fredag 27 september kl 16:30–20:00. "10 Steps to Apollo 11" med Tom Callen, astronom. "Mera rymd till alla människor" med Jenny Jansson, årets fysiklärare och rymdambassadör. "En färd genom planetsystemet mot stjärnorna" med Gösta Gahm, Stockholms universitet, samt "Svarta hål" med Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik och författare. **Invigning av Haumea i Sweden Solar System.** Under Astronomins dag och natt kommer vi på 2047 Science Center att inviga dvärgplaneten Haumea. Den ingår i Sweden Solar System som är världens största skalenliga modell av vårt solsystem där Globen i Stockholm är solen. Inviger gör Gösta Gahm, professor emeritus, och Heléne Ecström, konstnär.

Rymdaktiviteter på 2047. fredag 27 sep kl 16–20 samt lördag 28 sep kl 10–17. Hur många stjärnor kan du se där du bor? Hos oss får du bygga din egen stjärnkikare som du sedan kan använda i massexperimentet Stjärnförsöket. Ta en bild på rymden via fjärrstyrda teleskop, och var med kosmonauterna när de genomför en rymdpromenad i VR-glasögon. **ForskarFredag i Dalarna den 27 september 2019!** Besök 2047 Science Center och träffa forskare som berättar om all den spännande forskning som bedrivs i Dalarna! Arr: 2047 Science Center

AVESTA Föredrag och stjärnvisning. Per Andersson håller föredrag i Fridolinsalen vid Avesta bibliotek. Vid klart väder även stjärnvisning med föreningens teleskop. Arr: Avesta astronomisällskap

ARVIKA Solobservation på Arvika torg, kl 12–13. Vi tittar på solen med några av våra teleskop, berättar om vår terminsverksamhet där vi har tillgång till många teleskop och har samtal om universums alla mysterier. Arr: Arvika Amatörastronomer "Mitt hem i Kosmos"

VÄSTERÅS Ett helmatat program den 28 september utlovas av VARF (Västerås Astronomi- och Rymdforskningsförening) <http://www.varf.se/>

LIDINGÖ En stjärna föds. Föredrag för elever på Källängens skola. Arr: Källängens skola

STOCKHOLM Sikta mot stjärnorna. kl 18–23, Observatoriekullen, Drottninggatan 120. STAR bjuder till öppet hus i Sveriges äldsta observatorium. Alla är välkomna och gratis inträde gäller! Föredrag kl 18 och 19:30: Vårt gåtfulla universum med Nils-Erik "Nippe" Olsson. Kl 21–23 är vårt datorstyrda teleskop öppet för observation. Vid bra väder kan man observera objekt på himlen såsom galaxer, planeter och stjärnhopar. Arr: STAR (Stockholms amatörastronomer) **Megaheg Rymd**, lördag 28 och söndag 29 september, kl 10–17, Tekniska Museet. Under en helg med rymden i fokus kan du följa med på rymdäventyr och rymdpromenader samt ta del av rymdforskning, workshops och unika föremål från rymden. till exempel Hasselbladkameran, rymdinstrumentet ASAN – som just nu befinner sig på månens baksida – och en riktig mänsten! Arr: Tekniska museet i samarbete med bland andra KTH Rymdcenter, Rymdsällskapet, IRF och Astronomisk Ungdom

Rymdaktiviteter i Vetenskapens Hus. kl 10–16, Vetenskapens Hus, AlbaNova Universitetscentrum. Välkomna till en dag fylld med astronomi i Vetenskapens Hus, med föreläsningar och aktiviteter för alla åldrar i våra laboratorier. För mer om evenemanget se vår hemsida. Arr: Vetenskapens Hus **Öppet hus & invigning av Astronomisk Ungdoms nya kansli.** Kl 15–18, Stockholms gamla observatorium. Astronomisk Ungdom har flyttat in i Stockholms gamla observatorium och under Astronomins dag och natt inviger vi våra nya kansli lokaler. Evenemang planeras även av KTH Rymdsällskap, www.facebook.com/kthrymdsallskap/ **ForskarFredag** i Stockholm bjuds du bland annat in till Riksantikvarieämbetets lokaler. Prata med en bibliotekarie, fika och upptäckta Sveriges kulturarv.

SALTSJÖBADEN. Öppet hus vid Saltsjöbadens observatorium, kl 15–21. Vi visar instrumenten vid observatoriet och vid klart väder observerar vi solen med ett solteleskop. Vid bra väder visar vi några av kvällshimlens objekt med våra amatörtelioskop. Arr: Ericssons astronomiförening www.eaf.se

ÖREBRO Astronomins dag med extra mycket stjärnor. Utställning med tema stjärnor samt filmer. kl 10–18 i Vägengallerian i Örebro. Se Örebro astronomi på Facebook för mer. Arr: Örebro Astronomi

SÖDERTÄLJE Evenemang planeras av Tom Tits Experiment www.tomtit.se

LINKÖPING Astronomins dag och natt på Fenomenmagasinet. Kl 10–16. Bland annat visas utställningen Upptäck Universum i konferensrummet på Fenomenmagasinet. www.liu.se/fenomen **Rymdkapplöpning, månlandning och stjärnspaning** på Flygvapenmuseum, torsdagen 3 oktober, kl 17:30 – 19:30. Rymdexpert Ulf Berggren berättar om kalla krigets rymdkapplöpning och vägen fram till månlandningen 1969, om rymdfärder idag, månen och andra himlakroppar som kan ses på himlen. Under kvällen kikar vi på himlavalvet, ta med egen fältkikare. Biljetter och mer information: www.flygvapenmuseum.se. Arr: Flygvapenmuseum i samarbete med Folkuniversitetet **ForskarFredag** Linköpings universitet bjuder in till en rad spännande samtal med forskare. Boka en forskare till din skolklass eller arbetsplats och lär er något nytt! För mer information, se www.liu.se/artikel/forskarfredag.

SKÖVDE Räkna stjärnorna på Balthazar. Kl 10–16. Vill du räkna stjärnor och göra skillnad för världen? Var med i Stjärnförsöket under Astronomins dag och natt på Balthazar Science Center!. I årets massexperiment kan du hjälpa forskare att mäta ljusflörens genom att räkna stjärnor på himlen. Dessutom

är Balthazar Science Center fyllt med andra rymdaktiviteter. Det är ju ändå 50 år sedan månlandningen – och det ska firas! Arr: Balthazar Science Center

TROLLHÄTTAN Stjärn-Fallet. Kl 11–16, Innovatum Science Center, Åkerssjövägen. En dag med roliga aktiviteter kring stjärnor och planeter. Följ med ut i rymden under planetarievisningar, gör fina stjärnsmuckyen i glas, var kreativ i vårt stjärnverkstad och mycket mer. Arr: Innovatum Science Center.

MULLSJÖ Föreläsning och stjärnskådarkväll i Mullsjö. Från kl 16, MSOK-stugan, Havstenshultsvägen 4. På Astronomins dag och natt kommer det hållas en föreläsning om natthimlen och vad som man själv kan hitta för intressant. Stjärnskådning på kvällen om väder tillåter. Arr: Henrik Adamsson

JÖNKÖPING After school på Upptech. På fredag 27 september, kl 14–18 bjuder Upptech – Jönköping Science Center in till After School med astronomitema. Träffa Lilla Björn och besök vårt planetarium där ni får en guidning av stjärnhimlen. Tillverka en spännande rymdpryl. Titta på fotoutställningen: Upptäck Universum. Fika till försäljning och gör din egen rymdpizza. Arr: Upptech Jönköpings Science Center **Är vi ensamma i universum? samt De första stjärnorna och hur de förändrade universum.** Från kl 13:00 på Norrahammars industri & bygdemuseum, Hammarvägen 39, Norrahammar. Föredrag av astronomerna Per Bjerkeli, Chalmers, och Jens Melinder, Stockholms universitet. Museet har öppet kl 13–17. Arr: Föreningen industrimuseet i Norrahammar

ForskarFredag i Jönköpings län bjuds allmänheten in till att träffa forskare på flera olika platser. Kom och fika på ett Science Café eller ta en Science After Work med ett flertal forskare från olika områden. Kom och ställ frågor om deras forskningsresultat, vad de gör till vardags eller hur man blir forskare!

VÄSTERVIK Astronomins dag i Västervik, kl 16–19, Västerviks museum. Kl. 17 är det föredrag om Mörk materia och dess astronomiska historia av Martin Sahlén, docent i astronomi vid Uppsala universitet. Dessutom: Miniutställning om rymden, samt rymdtypspromenad och kaffeservering, Arr: Gamleby Amatörastronomers Förening och Västerviks museum

BORÅS Astronomins dag och natt i Stadsparken. Kl 13:00–15:00 Borås AstronomiSällskap visar solen i teleskop. Vi finns på plats mellan 13 och 15 och visar solen i teleskop utrustade med olika solfilter för att både se eventuella solfläckar och gaseruptioner. Arr: Borås AstronomiSällskap **ForskarFredag** Högskolan i Borås välkomnar till två dagar med bland annat Forskar Grand Prix och "Låna en forskare". Mer: www.hb.se/forskarfredag2019 **Evenemang planeras även av Navet Science Center.**

GÖTEBORG Öppet hus hos Göteborgs Astronomiska Klubbs observatorium, kl 11–18, vid klart väder fram till 23. Klubbens observatorium i Mölnlycke håller öppet för allmänheten med fritt inträde. Vägbeskrivning hittar du på www.goteborgsastronomiskaklubb.se. **Evenemang planeras även av Universeum.**

VÄSTSVRIGE Rymdveckan firas i Göteborg och andra platser i Västsverige 14–22 september. För program se www.rymdveckan.se

VISBY Astronomins dag och natt på Fenomenalen. Astronomins dag och natt firas för första gången på Gotland med bland annat föreläsning med bilder av Carl Bergstrand. Arr: Fenomenalen, www.gotland.se/fenomenalen

FJÄRÅS, KUNGSBACKA Evenemang planeras av Naturum Fjärås Bräcka <http://www.naturumfjarasbracka.se/>

VÄRNAMO/TÄNNÖ 'Oumuamua och andra mystiska objekt. Plats: Novaobservatoriet, Kyrkvägen 25, Tännö, Värnamo (karta). Arr: Clement Svensson (Sten- och fossilmuseet i Tännö).

VÄXJÖ Visning av Katedralskolans observatorium, kl 19–21. Katedralskolan i Växjö inbjuder till visning av skolans observatorium och vid klart väder finns möjlighet att titta i skolans teleskop. Arr: Katedralskolan Växjö

HALMSTAD Öppet hus och invigning av meteorjakten. kl 19–21, vid Lärdomen och Plönningsobservatoriet, Harplinge. HAS öppnar upp för allmänheten, visar lokaler, experimentpark och tittar på stjärnhimlen från våra teleskop-hus. Vi inviger också vår kameraanläggning som ingår i nätverket för att dygnet runt bevaka meteoriter. Arr: Hallands astronomiska förening www.hastro.se

FÄRJESTADEN Två astronomiska visningar på Station Linné, fredag 28 och lördag 29 september, kl 19:30–23:30, på parkeringen vid Station Linné, Ölands Skogsby. Välkomna till en utställning och två astronomiska visningar för allmänheten på parkeringen vid Station Linné. Kvällens attraktioner blir Saturnus och vår hemgalax Vintergatan. Arr: Grönhögens Astronomiska Förening i samarbete med Station Linné <http://gaf.homeip.net/>

HELSINGBORG Astronomins dag och natt med Andromeda, kl 21–23. Andromeda bjuder alla astronomiskt intresserade ungdomar i Helsingborg på stjärnskådning och grillning. Roliga aktiviteter och tävlingar hålls under hela kvällen. Samling vid Kopparmölleplatsen, sedan går vi tillsammans till stjärnskådningsplatsen. Vid dåligt väder planeras det andra spännande aktiviteter. Arr: Andromeda www.astronomiskungdom.se/andromeda/

LUND Rymdteleskopet Gaia med Lennart Lindegren, kl 18–22, Astronomi-ihuset, Sölvogatan 27. Astronomiklubben ALVA vid Lunds universitet bjuder in till en kväll med föreläsning av Lennart Lindegren om att mäta stjärnor med satelliten Gaia. Om vädret tillåter använder vi även institutionens teleskop för att själva kolla på stjärnhimlen. Föreläsningen ges på engelska. Arr: ALVA i samarbete med Institutionen för astronomi och teoretisk fysik, Lunds universitet **ForskarFredag** firas på Vattenhallen Science Center den 27–28 september 2019 i Lund. Forskare bjuder på populärvetenskapliga presentationer, diskussioner och hands-on-aktiviteter. Evenemangen är gratis för alla. www.vattenhallen.lth.se Arr: Lunds universitet och Vattenhallen Science Center.

MALMÖ Planetsystem och raketer. Kl 12–16 på Kommendanthuset, Malmö museer, Malmöhusvägen 7. Bygg modeller av vårt solsystem och raketer som kan färdas mellan planeter. Arr: Malmö museer **Öppet hus på Tycho Brahe-observatoriet – se Jupiter och Saturnus i teleskop.** Kl 19–23:30 på Tycho Brahe-observatoriet, Oxie, Malmö. Spännande kortföredrag och om vädret tillåter blir laserguidad visning på stjärnhimlen och planeterna Jupiter och Saturnus i våra fina teleskop! Vi demonstrerar dessutom vårt fjärrstyrbara teleskop. Arr: Astronomiska Sällskapet Tycho Brahe.

SANKT OLOF, SIMRISHAMN Astronomi för nyfikna, kl 16–23. Medborgarhuset, Sankt Olof. Tipspromenad kl 16–22. Tipspromenad följd av föredrag och frågestund från 18:30. För att avsluta kvällen hoppas vi på bra väder för att kunna räkna stjärnor! Arr: Astronomiska Sällskapet Aquila i Kristianstad (ASAK) i samarbete med Sankt Olofs Kulturförening